SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE ELEANOR SHARPSTON,

predstavljeni 5. marca 2009 [1]

1. V tem pritožbenem postopku delavski sindikat 3F [2] predlaga Sodišču, naj razveljavi sklep Sodišča prve stopnje z dne 23. aprila 2007 v zadevi SID proti Komisiji, T-30/03, neobjavljen v ZOdl., s katerim je Sodišče prve stopnje kot nedopustno zavrglo ničnostno tožbo 3F po členu 230 ES zoper odločbo Komisije, da ne bo začela postopka preiskave po členu 88(2)ES. [3]

Pravno in dejansko ozadje

Določbe Skupnosti

Pogodba ES

2. Upoštevne določbe člena 87 ES se glasijo:

„1. Razen če ta pogodba ne določa drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva s skupnim trgom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.

[…]

1 – Jezik izvirnika: angleščina.

2 – Prej znan kot SID in tako imenovan v sklepu Sodišča prve stopnje. Vendar pa se je sindikat v času vložitve te pritožbe imenoval 3F in zaradi jasnosti bom pritožnico vseskozi imenovala „3F“.

3 – C (2002) 4370 konč.; v nadaljevanju: izpodbijana odločba.

3. Kot združljivo s skupnim trgom se lahko šteje naslednje:

[…]

(c) pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi;

[…]“

3. Člen 88 ES določa, da Komisija redno preverja vse sisteme pomoči, ki obstajajo v državah članicah. Komisija lahko sproži v skladu s členom 88(2) ES postopek preiskave, med katerim ji lahko „stranke, ki jih zadeva“ obravnavana pomoč, predložijo pripombe. [4] Če to stori, se domnevna pomoč celovito preuči. V nasprotnem primeru lahko Komisija – kot je to storila v obravnavanem primeru – odloči, da takšne preiskave ni treba začeti, ker meni, da obravnavani ukrepi niso pomoč ali da so pomoč, vendar so očitno združljivi s skupnim trgom.

4. Četrti odstavek člena 230 ES določa, da lahko pravna oseba začne postopek zoper odločbo, ki jo neposredno in posamično zadeva, čeprav je naslovljena na drugo osebo.

Smernice Skupnosti iz leta 1997

5. Državna pomoč v pomorskem prometu je urejena v Smernicah Skupnosti o državni pomoči za pomorski promet iz leta 1997 (v nadaljevanju: Smernice iz leta 1997). [5] Te smernice se med drugim sklicujejo na številne razloge, zaradi katerih je mogoče pomoč, dodeljeno ladjarskim družbam, šteti za združljivo s skupnim trgom. Zlasti Oddelek 3.2 določa smernice za ugotavljanje združljivosti državne pomoči, dodeljene za zmanjšanje stroškov, povezanih z delom.

4 – Postopki preverjanja državne pomoči so določeni v Uredbi Sveta (ES) 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL 1999 L 83, str. 1). Člen 93 Pogodbe ES je sedaj, po preštevilčenju, člen 88 ES.

5 – UL 1997 C 205, str. 5. Te smernice so nadomestile Smernice iz leta 1989 (SEC (89) 921 konč.), ki so imele za glavna cilja ohranitev ladij pod zastavami Skupnosti in zaposlitev pomorščakov Skupnosti v največji mogoči meri.

6. Odstavka 5 in 6 Oddelka 3.2. se glasita:

„Ukrepi podpore v pomorskem sektorju naj bodo prvenstveno namenjeni zmanjševanju davčnih in drugih stroškov ter bremen, ki jih imajo lastniki ladij Skupnosti in pomorščaki Skupnosti (na primer tisti, ki so zavezani za plačilo davščin in/ali prispevkov socialne varnosti v državi članici) na ravni, ki so v skladu s svetovnimi pravili. Namenjeni naj bodo neposredni spodbudi razvoja sektorja in zaposlovanja, namesto zagotavljanju splošne finančne pomoči.

V skladu s ciljem je treba ladijskemu prometu Skupnosti glede stroškov zaposlovanja dovoliti:

[…]

– znižane davčne stopnje davka od dohodka za pomorščake Skupnosti na ladjah, ki so registrirane v državi članici.“

7. Sedmi odstavek Oddelka določa, da je davek od dohodka lahko znižan na nič v okviru programa državne pomoči.

Nacionalne določbe

8. Danska ima dva ladijska registra. Prvi je navaden ladijski register, danski nacionalni ladijski register (Dansk Nationalt Skibsregister ali DAS). Leta 1988 je Danska uvedla drugi register, danski mednarodni ladijski register, (Dansk Internationalt Skibsregister ali DIS).[6] Lastniki plovil, ki so vpisana v ta register, lahko zaposlujejo tudi pomorščake zunaj EU na podlagi njihovih nacionalnih plačnih pogojev.[7]

9. Pomorščakom na krovu ladij iz DIS registra je danska vlada priznala določene davčne ugodnosti.[8] Natančneje, zaposleni na krovu teh ladij so bili povsem oproščeni obveznosti plačila davka od dohodka. Zdi se splošno

6 – Zakon št. 408 z dne 1. julija 1988, ki je začel veljati 23. avgusta 1988 (Lovtidende, Del A, 22. julij 1988).

7 – Povedano drugače, plačnih pogojev v tretjih državah, ki v praksi praviloma pomenijo nižje plačilo od tistega, ki bi bilo priznano pomorščaku iz države članice EU.

8 – Zakoni št. od 361 do 364 z dne 1. julija 1988, ki so začeli veljati 1. januarja 1989 (Lovtidende, Del A, 2. julij 1988).

sprejeto, da je ugodnost teh davčnih ukrepov prenesena na lastnike ladij, ki imajo tako možnost znižati bruto plače, ne da bi oproščeni pomorščaki opazili zmanjšanje pri njihovih neto plačah.

Izpodbijana odločba

10. Izpodbijana odločba je bila sprejeta zaradi pritožbe delavskega sindikata 3F, ki (med drugimi) zastopa tudi pomorščake. 3F je zatrjeval, da ti davčni ukrepi, zlasti davčna oprostitev za pomorščake na ladjah iz DIS registra, nasprotujejo Smernicam iz leta 1997 in jih je treba šteti za nezakonito državno pomoč.

11. Z izpodbijano odločbo je Komisija ugotovila, da ukrepi pomenijo državno pomoč, vendar so v skladu s členom 87(3)(c) ES združljivi s skupnim trgom. Tako je Komisija odločila, da ne bo začela postopka preiskave v skladu s členom 88(2) ES in da ne bo vložila ugovora glede davčnih ukrepov, ki so bili predmet pritožbe sindikata 3F.

Sklep Sodišča prve stopnje

12. 3F je na Sodišče prve stopnje vložil tožbo, s katero je zahteval razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe. Ničnostno tožbo je utemeljil s tremi razlogi:

i) kršitev člena 88(2) ES (ker Komisija ni začela postopka preiskave kljub štiriletni zamudi z odgovorom na pritožbo, ki jo je sindikat 3F ocenil kot „resno težavo“ pri ugotavljanju združljivosti državne pomoči);

ii) kršitev člena 87(3)(c) ES (ker je Komisija ugotovila, da so pomoči združljive, čeprav, kot zatrjuje 3F, ne spodbujajo delodajalcev, da bi dajali prednost pomorščakom Skupnosti, kot to zahtevajo Smernice iz leta 1997 in iz leta 1989 in načelo varstva zaupanja v pravo;

iii) očitno napačna presoja (zlasti, ker Komisija ni upoštevala socialne politike in ni preučila, zakaj se delodajalec odloči za zaposlitev določenega pomorščaka namesto drugega).

13. V tožbi pred Sodiščem prve stopnje je 3F najprej zahteval ugotovitev, da je procesno upravičen za vložitev ničnostne tožbe. Zatrjeval je zlasti, da je imel kot pogajalec pri sklenitvi kolektivnih pogodb zelo omejen položaj in da je na njegov položaj pri pogajanju za sporazume vplival režim pomoči, ki je določal davčne olajšave ne le za pomorščake Skupnosti, ampak za vse pomorščake (vključno s tistimi iz sindikatov nečlanic Skupnosti). 3F je zatrjeval, da so bili zato njegovi člani v manj ugodnem konkurenčnem položaju. Skliceval se je tudi na dejstvo, da je bila izpodbijana odločba sprejeta zaradi njegove pritožbe.

14. Komisija je podala ugovor dopustnosti, ki mu je Sodišče prve stopnje ugodilo z izpodbijanim sklepom.

15. Sodišče prve stopnje je začelo z vrsto uvodnih ugotovitev [9], v katerih je določilo merilo neposrednega in posamičnega zadevanja iz sodbe Plaumann [10] in merilo za ugotovitev procesnega upravičenja stranke za vložitev ničnostne tožbe zoper odločbo Komisije, da ne bo začela preiskave v skladu s členom 88(2) ES, kadar želi ta stranka zavarovati svoje procesne pravice, ter merilo za ugotovitev procesnega upravičenja stranke, ki želi izpodbijati utemeljenost odločbe o presoji pomoči.

16. Nato je Sodišče prve stopnje preučilo dopustnost ničnostne tožbe 3F v skladu z merilom iz sodne prakse Plaumann. Natančneje, v točki 32 je ugotovilo, da 3F:

„ne more zatrjevati, da je zadevna pomoč vplivala na njegov konkurenčni položaj. Prvič, ugotovljeno je bilo, da združenje delavcev družbe, ki je imela domnevno korist od državne pomoči, nikakor ni konkurenčno tej družbi[11]. Drugič, glede tožnikovega sklicevanja na svoj konkurenčni položaj pri pogajanjih za sklenitev kolektivnih pogodb v zadevnem sektorju v razmerju do drugih delavskih sindikatov pomorščakov, zadošča, če navedemo, da sporazumi, sklenjeni v okviru kolektivnih pogajanj, ne spadajo na področje konkurenčnega prava[12].“ [13]

17. Potem ko je navedlo, da lahko združenja, ki zastopajo delavce družbe, predložijo Komisiji pripombe glede razlogov socialne narave

9 – Točke od 21 do 26 izpodbijanega sklepa. To obravnavam spodaj v točkah od 26 do 49.

10 – Sodba z dne 15. julija 1963 v zadevi Plaumann proti Komisiji (25/62, Recueil, str. 95).

11 – Tukaj se je Sodišče sklicevalo na sodbo z dne 18. decembra 1997 v zadevi ATM proti Komisiji (T-178/94, Recueil, str. II-2529, točka 63).

12 – Glede neuporabe členov 3(g) ES in 81 ES za kolektivne pogodbe se je Sodišče prve stopnje sklicevalo na sodbo z dne 21. septembra 1999 v zadevi Albany (C-67/96, Recueil, str. I-5751, točke od 52 do 60).

13 – Ta točka je podlaga za prvi pritožbeni razlog pritožnice, glej spodaj, točko 22.

kot zadevne stranke v smislu člena 88(2) ES, je Sodišče prve stopnje v točki 36 ugotovilo:

„V obravnavani zadevi […] se zdi, da so socialni vidiki, ki izhajajo iz registra DIS, predvsem posledica vzpostavitve registra […] in ne spremljajočih davčnih ukrepov […] Prvič, Komisija je zavzela stališče, da vzpostavitev registra DIS, ne pomeni državne pomoči in je omejila preverjanje združljivosti obravnavanih nacionalnih ukrepov s skupnim trgom zgolj na davčne ukrepe […] Drugič, glede ugovora nedopustnosti je tožeča stranka v svojih stališčih […] izrecno navedla, da zahteva temelji na kršitvi člena 87(3)(c) ES in da nikoli ni trdila, da državna pomoč izhaja iz dejstva, da bi za pomorščake iz nečlanic Skupnosti utegnili veljati drugačni pogoji zaposlovanja kot za pomorščake Skupnosti. Iz tega izhaja, da so v obravnavani zadevi socialni vidiki registra DIS le posredno povezani s predmetom izpodbijane odločbe in zato, kot priznava tožeča stranka, s tem postopkom. Tožeča stranka se zato ne more sklicevati na te socialne vidike za ugotovitev, da jo posamično zadevajo.“ [14]

18. Sodišče prve stopnje je nato v točki 37 ugotovilo, da:

„ni mogoče šteti, da je [3F] posamično prizadet le zato, ker obravnavana pomoč doseže prejemnike z znižanjem plačnih zahtev pomorščakov, ki uživajo z davčnimi ukrepi vzpostavljeno oprostitev plačila davka od dohodka. Izpodbijana odločba temelji na ugodnostih, ki jih prejmejo prejemniki pomoči, in ne na načinu prenosa pomoči.“ [15]

19. Sodišče prve stopnje je na koncu v točkah od 38 do 40 ugotovilo, da:

„[3F] ni dokazal, da bi lahko obravnavana pomoč neposredno vplivala na njegove pogajalske interese.

V zvezi s tem je treba opozoriti, da so se v sodbah Van der Kooy in drugi proti Komisiji in CIRFS proti Komisiji […] tožeče stranke lahko sklicevale na povsem poseben, celo

14 – Ta točka je podlaga za drugi pritožbeni razlog pritožnice, glej spodaj, točko 23.

15 – Ta točka je podlaga za tretji pritožbeni razlog pritožnice, glej spodaj, točko 24.

izjemen položaj, ker so izpogajale in podpisale sporazum, s katerim je bila določena tarifa, ki je pomenila pomoč, in ker so tesno sodelovale v postopku pred Komisijo[16] ali ker so bile sogovornik Komisije pri opredelitvi področja, na katerega se nanaša pomoč v zadevnem sektorju[17].

V tej zadevi zgolj dejstvo, da je tožeča stranka pri Komisiji vložila pritožbo zoper zadevno pomoč, ne pomeni, da je posamično določena. Dalje, čeprav je bila tožeča stranka ena od pogajalcev pri kolektivnih pogodbah za pomorščake na krovu ladij, ki so registrirane v enem od danskih registrov, in je kot taka sodelovala v mehanizmu za prenos pomoči na lastnike ladij, tožeča stranka ni dokazala, da se je pogajala s Komisijo pri oblikovanju smernic Skupnosti o državni pomoči v pomorskem sektorju, na katere se sklicuje v tem postopku, oziroma s Komisijo ali dansko vlado pri sprejetju davčnih ukrepov.“[18]

20. Zaradi teh razlogov je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da izpodbijana odločba ne zadeva posamično niti sindikata 3F niti njegovih članov.

16 – Sodišče se je tukaj sklicevalo na sodbi z dne 2. februarja 1998 v združenih zadevah Van der Kooy in drugi proti Komisiji (67/85, 68/85 in 70/85, Recueil, str. 219, točke od 21 do 24) in z dne 23. maja 2000 v zadevi Comité d'entreprise de la Société française de production in drugi proti Komisiji (C-106/98 P, Recueil, str. I-3659, točka 43).

17 – Sodišče se je tu sklicevalo na sodbi v zadevi CIRFS proti Komisiji (C-313/90, Recueil, str. I-1125, točki 29 in 30) in v zadevi Comité d'entreprise de la Société française de production, navedeni zgoraj v opombi 16, točka 44.

18 – Te točke so podlaga za četrti pritožbeni razlog pritožnice, glej spodaj, točka 25.

Pritožba

21. Sindikat 3F vlaga pritožbo zoper sklep Sodišča prve stopnje zaradi štirih razlogov.

22. Prvič, Sodišče prve stopnje je napačno uporabilo pravo, ker se je oprlo na sodbo Albany[19] pri odločitvi, da se sindikat 3F v dokaz, da je posamično prizadet, ne more sklicevati na lasten konkurenčni položaj v pogajanjih za sklenitev kolektivnih pogodb.

23. Drugič, Sodišče prve stopnje je napačno uporabilo pravo, ko je ugotovilo, da se sindikat 3F v dokaz, da je posamično prizadet, ne more sklicevati na socialne vidike.

24. Tretjič, Sodišče prve stopnje je napačno uporabilo sodno prakso iz sodb Plaumann in ARE[20], ko je ugotovilo, da ni mogoče šteti, da je sindikat 3F posamično prizadet le zato, ker je bila obravnavana pomoč prenesena na prejemnike z znižanjem plačnih zahtevkov pomorščakov, ki so uživali oprostitev plačila davka od dohodka.

19 – Navedena zgoraj v opombi 12.

20 – Sodba z dne 13. decembra 2005 v zadevi Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (v nadaljevanju: ARE) (C-78/03 P, Recueil, str. I-10737).

25. Četrtič, Sodišče prve stopnje je napačno uporabilo sodno prakso iz sodb Van der Kooy in CIRFS, ko je ugotovilo, da zadevni davčni ukrepi iz izpodbijane odločbe niso vplivali na interese sindikata 3F kot pogajalca.

27. Člen 230 ES na splošno določa podlago, po kateri lahko fizične in pravne osebe (med katere lahko spadajo tudi delavski sindikati) vložijo ničnostno tožbo zoper odločbo Komisije, ki je naslovljena na državo članico (kot je bila izpodbijana odločba), če ta odločba neposredno in posamično zadeva stranko, ki začne postopek.

Uvodne ugotovitve

28. Sodišče je v bogati, dobro poznani sodni praksi večkrat opredelilo pojem „neposrednega in posamičnega zadevanja“. Natančneje, v sodbi Plaumann [24] je Sodišče odločilo, da stranke lahko trdijo, da jih obravnavana odločba zadeva posamično samo, če nanje učinkuje zaradi nekaterih lastnosti, ki so njihova posebnost, ali na podlagi okoliščin, ki jih ločijo od vseh drugih oseb in jih na podlagi tega posamično določajo.

26. Sindikat 3F je s tožbo pred Sodiščem prve stopnje predlagal razglasitev ničnosti odločbe Komisije, da ne bo začela postopka preiskave v skladu s členom 88(2)ES. [21] Na to vrsto tožbe [22] se nanaša sorazmerno malo zadev in glede uporabe ustreznega merila za ugotovitev procesnega upravičenja obstaja določena stopnja nejasnosti. [23] Zato menim, da je primerno preučiti, kaj pri tožbah te vrste sama razumem kot pravilen način presoje procesnega upravičenja pred sodiščem.

29. V okviru odločb Komisije pri izvrševanju dolžnosti stalnega preverjanja vseh sistemov pomoči, ki obstajajo v državah članicah, [25] je Sodišče razvilo poseben niz meril procesnega upravičenja pravne osebe, ki želi vložiti ničnostno tožbo zoper odločbo Komisije, da

21 – Čeprav je tožeča stranka s tožbo pred Sodiščem prve stopnje zahtevala le razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe, se prvi pravni tožbeni razlog tožeče stranke nanaša na postopek in Sodišče prve stopnje je med drugim štelo to kot zahtevo za zaščito postopkovnih pravic 3F. Za namen te pritožbe bom storila enako.

22 – Za razliko od precej pomembne sodne prakse v zvezi z ugotavljanjem procesnega upravičenja, kadar Komisija začne postopek preiskave po členu 88(2) EC in se izpodbija odločba, izdana na koncu tega postopka.

23 – Resnično je nekaj nejasnosti v izpodbijanem sklepu glede meril za ugotavljanje procesnega upravičenja, ki naj se uporabijo; primerjaj točko 28 s točkama 27 in 30.

24 – Navedena zgoraj v opombi 10, točka 107. Ta formulacija je bila nazadnje ponovljena v sodbi z dne 22. decembra 2008 v zadevi British Aggregates Association (v nadaljevanju: BAA) (C-487/06 P, ZOdl., str. I-10505, točka 27).

25 – Člen 88(1) ES.

ne bo začela preiskave v skladu s členom 88(2) ES.

30. To jasno merilo za ugotovitev procesnega upravičenja je bilo prvič razvito v sodbah Cook [26] in Matra. [27] V teh dveh sodbah je Sodišče določilo manjše zahteve za stranke, ki so izpodbijale to vrsto odločbe, z navedbo, da je treba osebam, ki naj bi bile upravičene do procesnih jamstev iz člena 88(2)ES, dati pravico, da izpodbijajo odločbo Komisije, s katero odloči, da ne bo začela preiskave.

31. Sodišče se je pri opredelitvi teh oseb sklicevalo na sodbo Intermills [28]. V skladu z besedilom člena 88(2) ES je ugotovilo, da „zadevne stranke“ lahko vložijo tožbo za zaščito svojih procesnih jamstev. Tožeča stranka pa mora, da bi jo šteli med „zadevne stranke“, dokazati, da dodelitev pomoči lahko prizadene njene interese. Sodišče je pojasnilo, da to vključuje zlasti konkurenčna podjetja prejemnikov zadevne pomoči.

26 – Sodba z dne 19. maja 1993 v zadevi Cook proti Komisiji (C-198/91, Recueil, str. I-2487, točka 23 in naslednje).

27 – Sodba z dne 15. junija 1993 v zadevi Matra proti Komisiji (C-225/91, Recueil, str. I-3203, točka 17 in naslednje).

28 – Sodba z dne 14. novembra 1984 v zadevi Intermills proti Komisiji (C-323/82, Recueil, str. 3809, točka 16).

32. V sodbi ARE [29] je Sodišče potrdilo razliko med merilom za ugotovitev procesnega upravičenja za tožeče stranke, ki so želele le zaščititi svoje postopkovne pravice v skladu s členom 88(2) ES, in merilom za tiste, ki so dvomili v utemeljenost odločbe o presoji pomoči kot take.

33. V skladu s sodbo ARE mora tožnik, kadar želi zaščiti svoje postopkovne pravice, izkazati le, da spada v kategorijo „zadevnih strank“ v smislu člena 88(2)ES. Vendar mora tožeča stranka, kadar izpodbija „utemeljenost odločbe o presoji pomoči kot take“ dokazati, da izpolnjuje merilo za ugotovitev procesnega upravičenja iz sodbe Sodišča v zadevi Plaumann.

34. V novejši sodbi na tem področju, in sicer v sodbi BAA [30], je Sodišče ugotovilo, da mora tožeča stranka, kadar izpodbija utemeljenost odločbe o presoji pomoči kot take, dokazati, da ima poseben status v smislu sodne prakse Plaumann. [31]

29 – Navedena zgoraj v opombi 20, točke od 34 do 37.

30 – Navedena zgoraj v opombi 24.

31 – Glej zlasti točke od 25 do 30 in 35.

35. Sodba BAA je pomembna, ker je tožeča stranka izpodbijala odločitev, da se preiskava ne začne, s tem da se je sklicevala na kršitve postopkovnih pravic in na to, da je Komisija napačno odločila glede utemeljenosti zadeve. [32] Sodišče je pri odločanju o pritožbi odločilo o vseh tožbenih razlogih, ki jih je navajala tožeča stranka pred Sodiščem prve stopnje. [33] Zdi se, da iz sodbe izhaja, da je treba vsakokrat, ko stranka ugovarja utemeljenosti odločbe, uporabiti merilo za ugotavljanje procesnega upravičenja iz sodbe Plaumann in poznejše sodne prakse. Poleg tega iz sodbe izhaja, da Sodišče prve stopnje ne more ločeno obravnavati tožbenih razlogov, tako da bi v primerih, ko zadevna tožeča stranka ne izpolnjuje meril iz sodbe Plaumann glede dopustnosti za izpodbijanje utemeljenosti, sodišče lahko preučilo dopustnost v okviru kategorije „zadevnih strank“ v zvezi s postopkovnimi tožbenimi razlogi. [34]

36. Do sedaj uporabljen pristop Sodišča je bil predmet določene akademske kritike. [35] V teh sklepnih predlogih se ne nameravam lotiti dolge kritike pristopa Sodišča. Vendar pa ga želim na kratko obravnavati.

37. Prvič, želim ponoviti nekaj pomembnih ugotovitev generalnega pravobranilca Mengozzija v sklepnih predlogih v zadevi BAA. [36] Menim, da se mora Sodišče prve stopnje v primerih, ko tožeča stranka zahteva razglasitev ničnosti odločbe Komisije, da ne bo začela formalnega postopka preiskave, omejiti na vprašanje, ali je bila (procesna) odločitev Komisije pravilno sprejeta. V praksi to lahko pomeni nadzor postopkov, ki jih je izvedla Komisija pred sprejetjem odločbe. Lahko vključuje preverjanje, ali je Komisija dokazala, da ni resnejših težav pri ugotovitvi, da zadevni ukrep ni pomenil pomoči ali da je pomenil pomoč, ki je združljiva s skupnim trgom. [37]

38. Če Sodišče prve stopnje ugotovi, da odločitev Komisije, da ne bo začela postopka

32 – Tožeča stranka se je v tem smislu sklicevala na zelo podoben niz tožbenih razlogov kot se je skliceval sindikat 3F pred Sodiščem prve stopnje.

33 – Točka 37 sodbe.

34 – Glej zlasti točko 37 sodbe, kjer je – pri presoji primernega merila za procesno upravičenje, ki naj ga uporabi za tožečo stranko – Sodišče ugotovilo, da „BAA ne izpodbija samo odločitve Komisije, da ne bo začela formalnega postopka preiskave, ampak *prav tako* izpodbija utemeljenost sporne odločbe“ (moj poudarek). Zdi se, da točka 76 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca Mengozzija to razlago podpira.

35 – Glej na primer Friedensköld E., „Locus Standi in Article 88(2) ES cases: No cure for the Plaumann blues I“, in Schmauch M., „Locus Standi and Article 88(3): No cure for the Plaumann blues II“, European Law Reporter 1/2008, str. 17. Kolikor mi je znano, do sedaj še komentar zadeve BAA ni bil objavljen.

36 – Točke od 68 do 76.

37 – Sklepni predlogi generalnega pravobralnica Paola Mengozzija z dne 17. julija 2008 v zadevi BAA, točka 71.

preiskave, ni bila pravilno sprejeta, bi moralo to odločitev razglasiti za nično. [38]

39. Če tožeča stranka poda dodaten ugovor, ki se nanaša na presojo utemeljenosti zadevnega ukrepa s strani Komisije, to po mojem mnenju ne sme vplivati na zahteve za procesno upravičenje. V praksi lahko dodatna stališča, ki se nanašajo na predmet zadeve, pomagajo Sodišču pri ugotavljanju, ali je Komisija resnično rešila vse resne težave pri predhodni presoji, ali je zadevni ukrep združljiv s skupnim trgom ali pa gre za ukrep, ki ni državna pomoč. Takšna stališča lahko razkrijejo tudi procesne napake Komisije.

40. Ne vidim razloga, zakaj bi predložitev dodatnih vsebinskih stališč glede obravnavanih ukrepov vodila v uporabo strožjih zahtev za procesno upravičenje. To velja še zlasti takrat, kadar tožeča stranka ne zahteva zavezujoče odločitve o tem, ali je zadevni ukrep zakonita državna pomoč, temveč le sodno presojo, ali je predhodno mnenje Komisije pravilno.

38 – Komisija bi nato lahko ponovno sprejela odločbo, ne da bi bila vezana na predhodno presojo zadevne pomoči. Če bi bila odločitev razveljavljena zaradi težav pri presoji pomoči s strani Komisije, bi Komisija, čeprav svobodna pri odločitvi, da ne bo začela postopka preizkusa, morala dokazati, da je rešila preostale težave.

41. Takšen pristop je po nepotrebnem formalističen in kaznuje tožečo stranko, ki želi utemeljiti svojo zahtevo za sodno presojo predhodnega stališča Komisije z zatrjevanjem, da je Komisija pri odločitvi napačno uporabila materialno pravo.

42. Zlasti v okviru sedanjega pristopa težko vidim, kako bi se tožeča stranka lahko enostavno izognila ukvarjanju z utemeljenostjo odločitve pri dokazovanju, da so bile pri prvotni presoji sporne pomoči s strani Komisije resne težave. S sodbama BAA in ARE je Sodišče vzpostavilo resnično napeto vrv, po kateri morajo tožeče stranke in njihovi odvetniki oprezno napredovati. Vse prelahko zdrsnejo in ugotovijo, da so ujeti v past strožjih Plaumannovih meril ali da niso storili dovolj, da bi prepričali Sodišče, da so bile prisotne procesne napake v odločbi, ki jo želijo izpodbijati.

43. Po mojem mnenju bi bilo primerneje, če bi Sodišče obravnavalo tožbo z vidika *dejanskih predlogov*, ne pa z vidika vprašanja, ali se tožeča stranka sklicuje na trditve, ki se nanašajo na elemente vsebine prvotne presoje domnevne državne pomoči s strani Komisije.

44. V obravnavani zadevi je 3F, čeprav je izpodbijal utemeljenost ugotovitev Komisije glede značilnosti pomoči, to storil v okviru zahteve za sodno presojo procesne odločitve Komisije. Presoja procesnega upravičenja 3F bi bila bolj verodostojna ob uporabi merila, na podlagi katerega bi se ugotovilo, ali ga je mogoče šteti za „zadevno stranko“.

45. Če bi Sodišče prve stopnje na tej podlagi presojalo procesno upravičenje 3F, je verjetno, da bi bila trditev 3F, da bi sporna pomoč lahko vplivala na njegove interese, sprejeta.

46. Vendar pomeni v okviru, ki ga dopušča trenutna sodna praksa, dejstvo, da je 3F v tožbi za ugotovitev ničnosti izpodbijane odločbe izrazil dvom v njeno utemeljenost, to, da je treba uporabiti merila za ugotovitev procesnega upravičenja iz sodbe Plaumann.

47. Zato je Sodišče prve stopnje pravilno uporabilo merila za ugotovitev procesnega upravičenja iz sodbe Plaumann, ne da bi presojalo, ali bi 3F lahko šteli za „zadevno stranko“ v smislu člena 88(2) ES.

48. To Sodišče naj na enak način presodi pritožbene razloge 3F z vidika vprašanja, ali je podano njegovo procesno upravičenje v skladu z merili iz sodbe Plaumann.

49. Nazadnje, Sodišče je v sodbi ARE odločilo, da je v primerih, ko ničnostno tožbo vloži združenje, ki je ustanovljeno za zagotavljanje skupnih interesov skupine oseb, mogoče šteti, da je posamično prizadeto, kolikor je tržni položaj njegovih članov bistveno prizadet.[39] V tem smislu je torej treba presoditi pritožbene razloge 3F glede procesnega upravičenja.

Prvi pritožbeni razlog

50. Prvi pritožbeni razlog pritožnice je trditev, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo, ko je v točki 32 izpodbijanega sklepa, ugotovilo, da 3F ne more trditi, da je obravnavana pomoč vplivala na njegov konkurenčni položaj.

39 – Sodba ARE, navedena zgoraj v opombi 20, točka 70.

51. V drugem delu točke 32 je Sodišče prve stopnje navedlo, da se 3F ne more sklicevati na škodo za svoj konkurenčni položaj v razmerju do ostalih delavskih sindikatov pri pogajanjih za kolektivne pogodbe v obravnavanem sektorju. Kot razlog je Sodišče prve stopnje navedlo, da sporazumi iz kolektivnih pogajanj ne sodijo v okvir konkurenčnega prava in se v podporo tej trditvi sklicevalo na točke od 52 do 60 sodbe Sodišča v zadevi Albany [40].

52. 3F zatrjuje, da je treba obravnavano zadevo ločiti od zadeve Albany. V slednji je bil predmet spora, ali lahko kolektivna pogodba naloži delodajalcu, naj ostane vključen v določen pokojninski sklad. V tem primeru je Sodišče ugotovilo, da takšen sporazum ne more spadati v okvir konkurenčnega prava po sedanjem členu 81(1) ES. Nasprotno, obravnavana zadeva se nanaša na preverjanje odločbe Komisije o davčnem ukrepu, ki je domnevno vplival na položaj 3F pri sklepanju kolektivnih pogodb. 3F se strinja, da kolektivne pogodbe ne spadajo v okvir člena 81(1) ES, vendar zatrjuje, da sprejeto stališče ni pomembno za izid obravnavane zadeve.

53. 3F tako zatrjuje, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo sodbo Albany.

40 – Navedeno zgoraj v opombi 12.

54. Komisija v odgovoru navaja dve trditvi. Prvič, zatrjuje, da prvi pritožbeni razlog 3F ni pravilen, ker ne izpodbija prvega dela točke 32, v kateri je Sodišče prve stopnje navedlo, da 3F ni mogel dokazati procesnega upravičenja na podlagi tega, da je v konkurenčnem položaju z delodajalci svojih članov. Ker 3F ni izpodbijal ugotovitve Sodišča prve stopnje v prvem delu točke, je njegova trditev glede drugega dela točke 32 brezpredmetna, saj je ugotovitev Sodišča prve stopnje v prvem delu točke 32 sama po sebi zadostna podlaga za ugotovitev nedopustnosti tožbe.

55. Prvo trditev Komisije lahko obravnavam na kratko. Ta trditev napačno domneva, da so razlogi, na podlagi katerih lahko tožeča stranka uveljavlja procesno upravičenje kumulativno določeni, tako da v primeru, ko ne more dokazati procesnega upravičenja na podlagi enega od razlogov, nikakor ne more zatrjevati procesnega upravičenja. Vendar pa so razlogi alternativno določeni. Če tožeča stranka dokaže procesno upravičenje le na podlagi enega razloga, je tožba dopustna. Poleg tega, kot je na obravnavi navedel 3F, ta ni nikoli zatrjeval, da je v konkurenčnem položaju z delodajalci svojih članov.

56. Zato je treba prvo trditev Komisije glede tega zavrniti.

57. Drugič, Komisija zatrjuje, da je Sodišče prve stopnje pravilno uporabilo sodbo Albany.

58. Tako bom najprej podrobneje preučila sodbo Albany.

59. Sodišče je v sodbi Albany ugotovilo, da se kolektivnih pogodb, sklenjenih v okviru pogajanj med socialnimi partnerji, v prizadevanju za doseganje ciljev socialne politike ni presojalo v skladu s členom 81(1)ES, ker bi bili ti cilji resno ogroženi, če bi bili predmet presoje v skladu s tem členom. [41]

60. V obravnavanem primeru je 3F zahteval preizkus odločbe Komisije, da ne bo začela postopka preiskave. Ta postopek preiskave bi se nanašal na davčno določbo, ne na kolektivno pogodbo. 3F zatrjuje, da izpodbijane davčne določbe omejujejo njegovo zmožnost sklepati kolektivne pogodbe. Zgolj dejstvo, da kolektivnih pogodb ni mogoče presojati v skladu s členom 81 ES (glej sodbo Albany), ne more biti primerna podlaga za sklep, da 3F tega ne more zatrjevati.

41 – Točki 59 in 60.

61. V glavnem se s takšnim razlogovanjem strinjam.

62. Menim, da je Sodišče prve stopnje razumelo sodbo Albany preširoko. V obravnavani zadevi ni bila podana zahteva, kot je bilo to v sodbi Albany, naj Sodišče presodi posamično kolektivno pogodbo z vidika pravil o konkurenci. 3F je nasprotno zatrjeval, da je domnevna pomoč vplivala na njegov konkurenčni položaj glede na druge delavske sindikate. Eden od načinov, s katerim je želel dokazati, da je bil njegov položaj prizadet, je bilo zatrjevanje, da je zadevna pomoč zmanjšala njegovo zmožnost sklepanja kolektivnih pogodb.

63. Čeprav kolektivne pogodbe ne spadajo na področje konkurenčnega prava, je Sodišče prve stopnje prišlo do sklepa, ki ni logična posledica te trditve. Izključitev kolektivnih pogodb iz presoje v skladu z načeli konkurenčnega prava ne sme onemogočiti tožeči stranki dokazovanja, da ji je zaradi neugodnejšega položaja pri sklepanju kolektivnih pogodb v razmerju do ostalih delavskih sindikatov nastala škoda za njen konkurenčni položaj.

64. Sodišče prve stopnje je tako napačno presodilo učinek obravnavane pomoči na konkurenčni položaj 3F. Pravilno bi bilo, da bi preučilo, ali je domnevna pomoč resnično

vplivala na konkurenčni položaj 3F v razmerju do ostalih delavskih sindikatov pomorščakov.

65. Ugotavljam torej, da je prvi pritožbeni razlog 3F utemeljen.

Drugi pritožbeni razlog

66. 3F zatrjuje, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo, ko je v točkah 35 in 36 izpodbijanega sklepa ugotovilo, da se 3F pri dokazovanju, da je posamično prizadet, ne more sklicevati na socialne vidike.

67. Sodišče prve stopnje je v točki 36 ugotovilo, da socialnih vidikov, o katerih bi 3F lahko podal pripombe, ni, ker so socialni učinki izhajali iz samega registra DIS in ne iz davčnih olajšav za pomorščake na ladjah, registriranih v tem registru.

68. 3F zatrjuje, da bi moralo Sodišče prve stopnje preučiti, ali bi bil 3F lahko upravičen podati pripombe glede socialnih vidikov pravnega okvira (zlasti zaščite pomorščakov Skupnosti po Smernicah iz leta 1997), v skladu s katerim je treba presoditi davčni ukrep, kakršen je ta v izpodbijani odločbi. 3F zatrjuje, da je kot zastopnik skupine pomorščakov ES stranka, ki bi lahko podala pripombe glede socialnih vidikov pomoči, če bi bil začet postopek preiskave po členu 88(2) ES. Sodišče prve stopnje bi torej moralo ugotoviti, da ga odločitev Komisije, da ne bo začela postopka preiskave, posamično zadeva.

69. S tem se ne morem strinjati.

70. Kot Komisija pravilno zatrjuje, je pravica zadevnih strank do predložitve pripomb o razlogih socialne narave del procesnih pravic, ki jih te stranke uživajo po začetku postopka preiskave v skladu s členom 88(2) ES. [42]

71. Vendar pa mora 3F dokazati, da izpolnjuje merila za procesno upravičenje iz sodbe

42 – To logično izhaja iz sodbe Sodišča prve stopnje (ki jo je potrdilo Sodišče) v zadevi Comité d'entreprise de la Société française de Production, navedeni zgoraj v opombi 16, v kateri je ugotovilo, da lahko združenja, ki zastopajo zaposlene v podjetju, kot zadevne stranke v smislu člena 88(2) ES Komisiji predložijo pripombe glede razlogov socialne narave.

Plaumann. [43] Zgolj možnost, da bi 3F (kot predstavnik zaposlenih končnih prejemnikov pomoči) lahko dokazal, da je bila njegova pravica do predložitve pripomb v okviru postopka preiskave po členu 88(2) ES prizadeta z odločbo Komisije, da ne bo začela postopka, zadošča le za ugotovitev, da je „zadevna stranka“ v smislu člena 88(2) ES.

72. Domnevno odrekanje procesnih pravic ne zadošča za ugotovitev posamične določenosti 3F na podlagi meril za ugotavljanje procesnega upravičenja iz sodbe Plaumann. [44]

73. Glede na navedeno menim, da je treba drugi pritožbeni razlog zavrniti.

Tretji pritožbeni razlog

74. V okviru tretjega pritožbenega razloga 3F zatrjuje, da je Sodišče prve stopnje v točki 37 sklepa napačno uporabilo sodno prakso Plaumann, ko je ugotovilo, da dejstvo, da je pomoč prek znižanja bruto plač prenesena naprej na končne prejemnike (lastnike ladij), ne zadošča za dokaz, da je 3F posamično prizadet.

75. 3F zatrjuje, da je v skladu s sodbo Sodišča v zadevi ARE, delavski sindikat posamično prizadet le, če davčni ukrepi bistveno vplivajo na tržni položaj njegovih članov. [45] Čeprav se je Sodišče v tej sodbi sklicevalo na „gospodarske subjekte“ [46], kar se praviloma razume kot podjetja, 3F zatrjuje, da bi delavce, ki jih zastopa, prav tako lahko šteli za gospodarske subjekte glede na posebno pozornost, ki jim je namenjena v Smernicah iz leta 1997.

76. Komisija navaja, da je treba obravnavano zadevo razlikovati od sodbe ARE. Ta tožba se nanaša na odločitev Komisije, da ne bo začela postopka preiskave v skladu s členom 88(2) ES, medtem ko se je sodba ARE nanašala na drugo odločbo, sprejeto po postopku preiskave, ki se je končala z izdajo prve odločbe, s katero je bilo ugotovljeno, da je prvotna shema pomoči nezakonita. Poleg tega se za

43 – Merilo, ki ima opazno višji prag, glej zgoraj točki 28 in 31.

44 – Glej sodbo Comité d'entreprise de la Société française de Production, navedeno zgoraj v opombi 16, točke od 50 do 53, ki je povzela sodbo Sodišča prve stopnje v točkah 41 in 42.

45 – Točka 70 sodbe.

46 – Točka 72 sodbe.

razliko od dejanskega stanja v sodbi ARE, dejansko stanje v obravnavani tožbi ne nanaša na neposredno pomoč in tožbe zaradi razglasitve ničnosti niso vložili neposredni konkurenti končnih prejemnikov pomoči.

77. Komisija pojasnjuje zadnjo trditev z zatrjevanjem, da članov 3F ni mogoče šteti za gospodarske subjekte v smislu, določenem v sodbi ARE, niti ni mogoče reči, da so neposredni konkurenti lastnikom ladij, ki prejmejo korist od pomoči tako, da lahko znižajo bruto plače. Če pa bo ugotovljeno, da so neposredni konkurenti, Komisija zatrjuje, da bi bili člani 3F v enakem položaju kot kmetovalci v sodbi ARE in njihova tožba ne bi bila dopustna iz skoraj istih razlogov, saj bi lahko vse pomorščake Skupnosti šteli za konkurente lastnikom ladij (ne le danske pomorščake, ki jih zastopa 3F). [47]

78. Menim, da iz ugotovitve Sodišča prve stopnje v točki 37 izpodbijanega sklepa izhaja dvoje.

79. Prvič, Sodišče prve stopnje je menilo, da pomorščaki, ki jih zastopa 3F, niso konkurenti lastnikom ladij, ki so končni prejemniki pomoči. V tej izjavi ne vidim nič posebej spornega. Če bi bili pomorščaki konkurenti lastnikom ladij, bi bil njihov položaj podoben tistemu, ki so ga imeli kmetovalci v sodbi ARE in bi bil nedopusten zaradi odsotnosti posamičnega zadevanja. Zato se strinjam s trditvijo Komisije, da 3F na tej podlagi ne more dokazati dopustnosti.

80. Drugič, če je dejanska korist za lastnike ladij prenesena nanje prek možnosti nižanja bruto plač, potem morajo imeti osnovno korist pomorščaki sami. [48]

81. Na podlagi navedenega spoznanja bi moralo po mojem mnenju Sodišče prve stopnje v nadaljevanju presoditi, ali je bil konkurenčni položaj pomorščakov, ki so člani 3F, negativno prizadet v razmerju do pomorščakov, ki niso člani 3F. Vendar tega ni storilo. [49]

47 – Točka 72 sodbe.

48 – Ker lahko zahtevajo nižjo bruto plačo za pridobitev enake neto koristi zase, postanejo obravnavani pomorščaki bolj konkurenčni.

49 – Ta pristop je bil skladen z ugotovitvami Sodišča prve stopnje v točki 32 izpodbijanega sklepa. Vendar je 3F izpodbijal to ugotovitev v prvem pritožbenem razlogu, ki ga je po mojem mnenju treba šteti za utemeljenega. Glej zgornje točke od 62 do 65.

82. Zato ugotavljam, da je treba tretjemu pritožbenemu razlogu ugoditi, ker Sodišče prve stopnje ni presodilo učinka pomoči na položaj članov 3F v primerjavi z ostalimi pomorščaki.

Četrti pritožbeni razlog

83. V točkah od 38 do 40 izpodbijanega sklepa je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da 3F ni dokazal procesnega upravičenja na podlagi dejstva, da bi bil lahko neposredno prizadet njegov pogajalski interes. V zvezi s tem je razlikovalo med položajem 3F in položajem tožečih strank v sodbah Van der Kooy [50] (Landbouwschap) in CIRFS [51] (Mednarodni odbor za umetno svilo in umetna vlakna).

84. 3F zatrjuje, da je Sodišče prve stopnje storilo napake pri razlikovanju in pri sklepu, da 3F na tej podlagi ni mogel dokazati procesnega upravičenja. V zvezi s tem 3F teh zadev ne vidi kot izjem, v katerih je bila ugotovljena posamična prizadetost, temveč kot dva zelo različna primera širšega načela; tj., da je položaj združenja posamično določen, če je igralo posebno vlogo pri dodeljevanju pomoči ali pri določanju pogojev, pod katerimi bo pomoč dovoljena.

85. Če zadeve vzpostavljajo takšno načelo, je 3F v vlogi pogajalca pri kolektivnih pogodbah, vključno s pogajanjem glede pogojev zaposlovanja njegovih članov, z lastniki ladij, ki so končni prejemniki pomoči, del mehanizma za prenos pomoči na končne prejemnike. 3F na podlagi tega navaja tri ločene trditve.

86. 3F zatrjuje, prvič, da ima enako vlogo kot Landbouwschap v sodbi Van der Kooy in bi zato moralo biti priznano, da ima podoben status, tako da lahko dokaže procesno upravičenje na podlagi dejstva, da je bil v vlogi pogajalca negativno prizadet. [52]

87. Komisija zatrjuje, da 3F – za razliko od Landbouwschap v sodbi Van der Kooy – ni zelo tesno povezan z zadevno pomočjo iz

50 – Navedena zgoraj v opombi 16.

51 – Navedena zgoraj v opombi 17.

52 – 3F prav tako želi prikazati razliko med seboj in položajem tožeče stranke v sodbi Comité d'entreprise de la Société française de Production, ker je konkurenčni položaj članov 3F dejansko prizadet. To trditev sem preučila spodaj v točkah od 105 do 113.

izpodbijane odločbe niti se ni pogajal o tem, kako bo pomoč prenesena z države na dejanske prejemnike. 3F je le eden od več delavskih sindikatov, ki imajo pomorščake za člane. Ni v dejanskem položaju, ki bi ga razlikoval od drugih oseb.

88. Druga trditev 3F je, da čeprav priznava, da ni igral nobene vloge pri pogajanjih za Smernice iz leta 1997, si je pri njihovi uporabi prizadeval za zaščito svojih članov, ki so posebna skupina in je posebej varovana s temi smernicami. Napačna razlaga Smernic z leta 1997 (do katere je po navedbah 3F prišlo pri ugotovitvi, da je zadevna pomoč združljiva s skupnim trgom) bo škodljivo vplivala na 3F in njegove člene. Čeprav dejstvo, da je vložil prijavo na Komisijo, ne more zadoščati za ugotovitev procesnega upravičenja, je 3F zato (tako kot tožeča stranka v sodbi CIRFS) upravičen zahtevati zaščito svojih članov v skladu s Smernicami iz leta 1997.

89. Na drugo trditev 3F Komisija odgovarja, da je procesno upravičenje tožeče stranke v zadevi CIRFS izhajalo iz njene vloge sogovornika Komisije v zvezi s pomočjo v zadevni industriji. Sodišče prve stopnje je torej pravilno razlikovalo med to zadevo in obravnavano zadevo. Komisija dodaja, da bi resno oslabilo zahtevo po posamičnem zadevanju, če bi imel 3F procesno upravičenje za „nadzor uporabe“ Smernic iz leta 1997.

90. Tretja trditev 3F je, da je pri pogajanjih, čeprav neuspešno, nasprotoval uvedbi zadevnih davčnih ukrepov s strani danske vlade.

91. Komisija odgovarja, da je 3F zgolj nasprotoval davčnim ukrepom, ki jih je uvedla danska vlada. Glede njih se ni pogajal. Tako ga na tej podlagi ni mogoče šteti za pogajalca.

92. Obravnavala bom vsako trditev 3F posebej.

93. 3F želi najprej prikazati, da iz sodb Van der Kooy in CIRFS izhaja širše pravilo.

94. Vsekakor so odločilna dejstva v teh dveh zadevah precej drugačna. V sodbi Van der Kooy je Landbouwschap deloval v vlogi pred-

stavnika organizacij kmetov v pogajanjih z nizozemsko vlado o ceni bencina. Poleg tega je bil stranka tarifnega sporazuma in je dejavno sodeloval v postopku preiskave, ki ga je izvedla Komisija v skladu s členom 88(2) ES. Mednarodni odbor za umetno svilo in umetna vlakna v sodbi CIFRS se je, po drugi strani, pogajal ne z državo članico temveč s Komisijo kot sogovornik v postopku sprejemanja smernic. Tudi ta je bil dejavno vključen v politiko spreminjanja strukture sektorja in je, tako kot Landbouwschap v sodbi Van der Kooy, predložil pripombe v postopku preiskave. Za oba je bilo ugotovljeno, da sta procesno upravičena za izpodbijanje odločb Komisije pred sodišči Skupnosti. [53]

95. Pripravljena sem sprejeti, da ti dve zadevi nista povsem izjemni, temveč sta prej ponazoritvi bolj splošnega pravila, da je lahko procesno upravičena tožeča stranka, ki je sposobna dokazati, da je sporna pomoč vplivala na njen pogajalski položaj, [54] ne glede na to, ali je Komisija začela postopek preiskave ali ne. Menim, da ta način ugotavljanja posamičnega zadevanja ne povzroča nezdružljivosti s Plaumannovim testom. [55] Menim, da govorita močno v prid takšnemu pristopu tudi razloga dostopa do sodišča in socialne politike. Pričela bom torej s presojo načinov, na podlagi katerih 3F zatrjuje, da je pomoč vplivala na njegov pogajalski položaj.

96. Čeprav lahko 3F kot pogajalec pri kolektivnih pogodbah sodeluje pri prenosu pomoči na lastnike ladij, [56] nima nobenega pooblastila glede davčne olajšave, ki je bila prvotno priznana pomorščakom, ki plačujejo davke. V tem smislu ni pogajalec. [57]

97. Zato ne sprejemam prve trditve 3F.

53 – Glej sodbi v zadevi Van der Kooy, navedeni zgoraj v opombi 16, točka 25, in v zadevi CIRFS, navedeni zgoraj v opombi 17, točka 30.

54 – Tako predlaga Sodišče prve stopnje v točki 38 izpodbijanega sklepa.

55 – Če Sodišče, nasprotno, ne bo štelo to kot splošno pravilo, razlike v položaju 3F in okoliščinah zadev Van der Kooy in CIRFS po mojem mnenju prepričujejo 3F, da bi s sklicevanjem na analogijo s tema zadevama dokazal procesno upravičenje.

56 – S pomočjo možnosti, ki jo imajo lastniki ladij na podlagi obravnavanih davčnih ukrepov, da znižajo bruto plačo, medtem ko ohranijo višino neto plač.

57 – Trditev 3F, da je bila njegova vloga pogajalca pri kolektivnih pogodbah negativno prizadeta zaradi pomoči, obravnavam spodaj v točkah od 105 do 113.

98. Drugič, menim, da 3F ni mogoče šteti za „pogajalca“ glede na Smernice iz leta 1997. V pogajanjih za te smernice ni sodeloval in zato na tej podlagi ne more dokazati procesnega upravičenja. Tega stališča tudi ne spremeni trditev 3F, da je želel zaščititi svoje člane pred napačno razlago Smernic. Ker 3F ni imel posebne pogajalske vloge pri oblikovanju Smernic iz leta 1997, ne more zatrjevati, da želi s predlogom za začetek postopka preiskave s strani Komisije v skladu s členom 88(2) ES (da bi zagotovil pravilno uporabo Smernic), zaščititi sebe in svoje člane, ne da bi prej dokazal, da je njegov konkurenčni položaj ali konkurenčni položaj njegovih članov negativno prizadet.

99. Tako druga trditev 3F ni samostojen razlog za procesno upravičenje, temveč je odvisna od dokaza, da je prišlo do negativnega vpliva na konkurenčni položaj 3F ali konkurenčni položaj njegovih članov. Kot takega pa ga je mogoče uporabiti le, če 3F lahko dokaže takšen vpliv. [58]

58 – Glej prav tako spodaj v točkah od 105 do 113.

100. Zadnja trditev 3F v podporo četrtemu pritožbenemu razlogu se navezuje na njegovo nasprotovanje davčnemu ukrepu na nacionalni ravni. Komisija je v pisnih stališčih navedla, da popolno nasprotovanje ukrepu ni skladno s trditvijo o sodelovanju pri pogajanjih, ki so vodila v uvedbo tega ukrepa. Vendar je šla Komisija na obravnavi še dlje z zatrjevanjem, da ne glede na stopnjo vpletenosti delavskega sindikata v nacionalni zakonodajni proces, na tej podlagi nikoli ne more pridobiti procesnega upravičenja za izpodbijanje odločbe Komisije, da ne bo začela postopka preiskave v skladu s členom 88(2) ES. Komisija je predlagala kot primernejše izpodbijanje pomoči pred nacionalnim sodiščem s predlogom za sprejetje predhodne odločbe po členu 234 ES.

101. Na sprejemam stališča, da sindikat, ki na nacionalni ravni aktivno sodeluje v pogajanjih glede sheme pomoči, vendar na koncu ni uspešen pri preprečevanju sprejetja te sheme, ne sme izpodbijati odločbe Komisije, da ne bo začela postopka preiskave (in mora zaradi tega uporabiti bolj vijugasto in manj zanesljivo pot

nacionalnega postopka in predloga za sprejetje predhodne odločbe) [59].

102. Čeprav je zadevni sindikat dokazal, da je vložil formalne ugovore, pa ni dokazal, da je bil pogajalec. O tem, ali je pritožnica predložila dovolj dokazov, da jo je mogoče šteti za pogajalca, odloča Sodišče prve stopnje.

103. V obravnavanem primeru je Sodišče prve stopnje ugotovilo [60], da 3F ni dokazal, da se je pogajal z dansko vlado glede sprejetja davčnih ukrepov. Brez ugovora izkrivljanja dokazov te dejanske ugotovitve ni mogoče izpodbijati.

104. Iz navedenih razlogov bi četrti pritožbeni razlog pritožnice zavrnila.

59 – V tem smislu želim izrecno ponoviti stališča generalnega pravobranilca Jacobsa v točkah od 37 49 sklepnih predlogov z dne 21. marca 2002 v zadevi Unión de Pequeños Agricultores (C-50/00 P, Recueil, str. I-6677); dostop do Sodišča prek nacionalnega sodišča in predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 234 ES ni popolno nadomestilo za dostop v skladu s členom 230 ES.

60 – V točki 40 izpodbijanega sklepa.

Dokončna odločitev glede dopustnosti

105. V skladu s členom 61 Statuta Sodišča lahko Sodišče, kadar razveljavi odločitev Sodišča prve stopnje, samo dokončno odloči o zadevi, če stanje postopka to dovoljuje.

106. Menim, da je 3F dokazal, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo, ker ni presodilo, ali je zadevna pomoč negativno vplivala na položaj članov 3F.

107. Ali je 3F storil dovolj, da bi dokazal, da bi mu morali priznati procesno upravičenje kot tožeči stranki pred Sodiščem prve stopnje?

108. Po preučitvi dokumentov iz postopka pred Sodiščem in Sodiščem prve stopnje menim, da je trditev 3F, da je bil njegov konkurenčni položaj prizadet, napačna.

109. Izpodbijani ukrepi so po obliki davčne olajšave.

110. Pomorščak lahko uživa davčno olajšavo le, če je zavezan plačilu davka na dohodek. Tako imajo le pomorščaki, ki plačujejo davke, koristi od ukrepov, za katere 3F želi, da Komisija opravi postopek preiskave.

111. Smernice Skupnosti iz leta 1997 natančno opredeljujejo „pomorščake Skupnosti“ kot tiste, ki so davčni zavezanci v državi članici. Kot je pravilno poudarila Komisija, je skupina pomorščakov, ki ima korist od obravnavanega ukrepa, enaka skupini pomorščakov, ki jo Smernice Skupnosti želijo zaščititi.

112. Iz tega sledi, da obravnavani ukrep pomoči ne more negativno vplivati na konkurenčni položaj pomorščakov, ki so člani 3F, v razmerju do pomorščakov, ki niso pomorščaki Skupnosti v smislu Smernic ES.

113. Zato menim, naj Sodišče kljub utemeljenosti prvega in tretjega pritožbenega razloga zavrže tožbo kot nedopustno.

Stroški

114. V skladu s členom 69(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni.

115. Komisija je priglasila stroške. Ker sem zavzela stališče, da tožeča stranka ni uspela, jih je treba priznati.

Predlog

116. Iz teh razlogov predlagam, naj Sodišče:

– razveljavi izpodbijani sklep;

– zavrže tožbo kot nedopustno;

– naloži 3F plačilo stroškov.